

Bilag til forslag til Danmarks Riges Grundlov.

Adgangen for vælgerne til gennem folkeafstemning at tage stilling til og eventuelt forkaste et af rigsdagen vedtaget lovforslag bliver praktisk illusorisk, dersom det kræves, at ikke blot et flertal af de stemmeafgivende, men mindst 30 procent af samtlige vælgere skal have stemt imod et lovforslag eller en lov, for at denne kan være forkastet. Tillige modvirker en sådan bestemmelse vælgernes aktivitet, idet den animerer til „sofavælgeri“. Det foreslås derfor, at ved sådanne folkeafstemninger skal flertallet af de i afstemningen deltagende vælgere til enhver tid være afgørende. Dette gælder også ved afstemninger om grundlovsændringer. Iøvrigt må det anses for nødvendigt, at også beslutninger, vedtaget af rigsdagen, kan underkastes folkeafstemninger. Det anses for meget betænkeligt, fra folkeafstemninger at undtage også love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser, idet det i meget høj grad vil bero på et skøn, hvormeget det i så henseende er nødvendigt at gennemføre.

For at sikre, at en for ringe rigsdagsmajoritet bruger sin magt til at hindre rigsdagens sammentræden, foreslås det, at ikke to femtedele, men en tredjedel af rigsdagens medlemmer skal kunne kræve rigsdagen samlet (§ 39).

Hvad antallet af rigsdagsmedlemmer angår har mindretallet forfægtet den anskuelse, at 151 medlemmer, valgt i det egentlige Danmark må anses for tilstrækkeligt til at sikre folkets repræsentation. Da der ikke har kunnet opnås tilslutning hertil, og da antallet ikke kan være principielt afgørende, har man undladt at stille ændringsforslag til paragraf 28.

Det må anses for givet, at affattelsen af paragraf 31, stk. 2, udelukker, at rigsdagen kan vedtage en valglov, der ikke sikrer, at de forskellige anskuelser blandt vælgerne repræsenteres ligeligt på rigsdagen.

Bestemmelsen i paragraf 46, stk. 2, gør det yderst tvivlsomt, om den hidtidige praksis, hvorefter udgifter afholdes når blot de er tiltrådt af et flertal i finansudvalget, kan opretholdes. Praksis må i det mindste ændres derhen, at rigsdagen omgående får meddelelse om enhver bevilling, finansudvalget har tiltrådt, således at ethvert rigsdagsmedlem har mulighed for at indbringe bevillingen til rigsdagens plenums afgørelse.

Parlamentarismen kan ikke anses for sikret gennem den af flertallet foreslåede affattelse af paragraf 15. Det må være sådan, at ethvert nyudnævnt ministerium, inden det kan begynde at regere, skal fremstille sig for rigsdagen og afgive en erklæring om regeringens påtænkte politik (Dette kræver også det selvfølgelig hensyn til rigsdagens stilling og værdighed). Hvis rigsdagen i et sådant tilfælde under den efterfølgende politiske forhandling udtaler sin mistillid til det nyudnævnte ministerium, skal dette ikke have ret til eventuelt at udskrive nyvalg, men have pligt til straks at begære sin afsked. Der stilles ændringsforslag, som udtrykker dette.

Vedrørende en regerings ret til at udskrive nyvalg iøvrigt, efter at rigsdagen har udtalt sin mistillid til statsministeren, må det anses for nødvendigt, at der fastsættes en termin på højst 30 dage, indenfor hvilken nyvalg skal finde sted.

I Kommissionen var der opnået enighed om, at der ikke hvad ansættelsesvilkår angår fremtidig skulde sondres mellem kongelig udnævnte embedsmænd og andre tjenestemænd. En sådan urimelig og udemokratisk sondring er alligevel opretholdt gennem flertallets formulering af paragraf 27. Mindretallet stiller ændringsforslag, som tilsigter at give tjenestemændene lige rettigheder i tilfælde af forflyttelse.

Den af flertallet foreslåede formulering af paragraf 19, stk. 2 sikrer ikke, at regeringens ret til uden rigsdagens samtykke at anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat begrænses til de tilfælde, hvor det drejer sig om forsvar mod et konkret og virke-